

Študij prevajanja in tolmačenja na Univerzi v Mariboru

Začetki študija prevajanja in tolmačenja na Univerzi v Mariboru (UM) segajo v študijsko leto 2001/2002, ko je bil na tedanji Pedagoški fakulteti prvič razpisan dodiplomski dvopredmetni študijski program Prevajanje in tolmačenje. Kot pogosto tudi na drugih univerzah je novi program v veliki meri temeljil na obstoječem filološkem študiju anglistike in germanistike (Nuč 2013), zato so glavnino predmetov sestavljali jezikoslovni in predmeti iz književnosti, ki so jih v manjšem delu zamenjali prevajalski predmeti. Struktura je bila vsaj na začetku prilagojena razpoložljivemu učiteljskemu kadru, med katerim so prevladovali profesorji jezikoslovja in književnosti. Izjemi in tudi gonilni sili novega znanstvenega področja v Mariboru sta bili dr. Darja Hribar, profesorica angleške in ameriške književnosti ter književna prevajalka, in profesorica germanskega jezikoslovja dr. Karmen Teržan Kopecky, prav tako aktivna prevajalka in konferenčna tolmačka. Posebnost prevajalskega študija na UM je bila dvopredmetnost, ki je omogočala, da so lahko študenti študij prevajanja enega jezika kombinirali s poljubno drugo študijsko smerjo (filozofijo, sociologijo itn.), vključno z nekaterimi naravoslovnimi (matematiko, fiziko itn.). V slovenskem prostoru se je to izkazalo za prednost, saj je diplomantom na nekaterih področjih odprlo dodatne zaposlitvene možnosti. Veliko zanimanje za študij so potrjevale tudi omejitve pri vpisu.

Nov mejnik je bila ustanovitev samostojnega Oddelka za prevodoslovje leta 2008, tedaj že na Filozofski fakulteti, ki je nastala dve leti prej po razdelitvi pedagoške na tri nove fakultete. Prva predstojnica oddelka je bila dr. Karmen Teržan Kopecky. Prva leta je zaznamovala uvedba dodiplomskega bolonjskega študijskega programa Medjezikovne študije (Hribar in dr. 2007), prvič razpisanega v študijskem letu 2008/2009. Na drugi stopnji mu je sledil magistrski študijski program Prevajanje in tolmačenje (Teržan-Kopecky in dr. 2010), v katerega se je prva generacija študentov vpisala v študijskem letu 2011/2012. Z uvedbo bolonjskih študijskih programov je bila na obeh stopnjah študija angleščini in nemščini dodana madžarščina, ki jo je še danes na prevajalski smeri mogoče študirati le na UM.

Oba programa sta zasnovana po zgledu sodobnih študijskih programov na vodilnih evropskih univerzah. Na prvi stopnji (BA), ki obsega 180 ECTS in traja tri leta, je poudarek na splošnem znanju in kompetencah s področja jezikoslovja, književnosti, kulture ter prevajalstva, ki diplomante usposobijo za opravljanje preprostih del in nalog na področju prevajalstva ter drugih poklicev, ki zahtevajo široko humanistično in družboslovno izobrazbo. Program je še vedno zastavljen dvopredmetno s poljubnimi vezavami. Na drugi stopnji (MA), ki obsega 120 ECTS in traja dve leti, je študij enopredmeten in ima dve smeri. Kandidati lahko študirajo bodisi prevajanje (npr. Prevajanje – angleščina in Prevajanje – nemščina) bodisi tolmačenje (npr. Tolmačenje – angleščina in Tolmačenje – madžarščina) ali kombinacijo obeh (npr. Prevajanje – angleščina in Tolmačenje – angleščina). Slabo polovico študijskega programa predstavljajo teoretske vsebine, preostanek pa praktični predmeti, namenjeni prevajanju in tolmačenju različnih vrst besedil in govorov. Pomembna sestavina je praksa, ki jo oddelek izvaja z zunanjimi partnerji in je namenjena pridobivanju izkušenj v delovnih okoljih, v katerih delujejo poklicni prevajalci in tolmači.

Ocenjujemo, da se je po dobrem desetletju in pol študij prevajanja in tolmačenja na UM uspešno uveljavil. Izkušnje kažejo, da večina diplomantov deluje na področju prevajalstva, najpogosteje v svobodnem poklicu, nekatere pa poklicna pot zanese na druga področja, denimo v javno upravo, poučevanje tujih jezikov ali medije. Tega sicer ne vidimo kot težavo; prej nasprotno, saj kaže na univerzalnost in prenosljivost pridobljenih kompetenc. V prihodnosti bo razvoj tehnologije, še posebej jezikovne, zahteval dodatno posodabljanje študijskih vsebin in uvajanje novih kompetenc, prepričani pa smo, da potrebe po diplomantih s področja prevajalstva zaradi tega ne bodo bistveno manjše.

Literatura

HRIBAR, Darja Darinka, ONIČ, Tomaž, ZUPAN, Simon, TERŽAN-KOPECKY, Karmen, NUČ, Aleksandra, 2007: *Akreditacija univerzitetnega študijskega programa prve stopnje Medjezikovne študije - angleščina*. Maribor: Filozofska fakulteta.
NUČ, Aleksandra, 2013: Študij prevajanja in tolmačenja v Mariboru. Jana Veber (ur.): [Združenje konferenčnih tolmačev Slovenije: 40](#)

[let: jubilejni zbornik](#). Ljubljana: Združenje konferenčnih tolmačev Slovenije. 54–61.

TERŽAN-KOPECKY, Karmen, NUČ, Aleksandra, ZUPAN, Simon, HRIBAR, Darja Darinka, VALH LOPERT, Alenka, KUČIŠ, Vlasta, ONIČ, Tomaž, KOSI, Matej, 2010: *Prevajanje in tolmačenje Filozofske fakultete Univerze v Mariboru: akreditacija enopredmetnega študijskega programa druge stopnje*. Maribor: Filozofska fakulteta.